

Etaleren

Op een avond hing ik als doorgewinterde intellectueel in mijn luie stoel te zappen. Na een maaltijd wacht ik altijd even, voor ik me aan de arbeid zet. Het is onaangenaam werken met een volle buik.

Ik trof op de Nederlandse zenders alleen maar spelletjes ter vermaak aan, programma's over jonge mensen die niets bijzonders presteren en dat uit mogen komen dragen, en een showtje met bekende lui. Dezelfde lui zie je trouwens ook bij de spelletjes verschijnen en ze presteren niets bijzonders.

Maar ik was niet uit op vermaak dat door de programma-redactie van Nederlandse omroepen als verantwoord wordt beschouwd. Dus zapte ik door naar de buitenlandse zenders.

Toen zag ik hem zitten. Er was een concert gaande, een deel van het publiek kwam net in beeld en aan de rand van het beeld zat een man met een sik in een partituur te bladeren. Let wel, hij was niet de dirigent, hij speelde niet mee en hij zat evenmin vooraan als souffleur. Hij behoorde gewoon tot het publiek. En hij volgde de muziek door de partituur mee te lezen.

Wat gaat de tijd toch snel. Terwijl ik een meer charmante houding aannam en op beschaafde wijze een slokje thee nam, ging ik in gedachten terug naar de tijd waarin ik doorlopend charmant was.

Terwijl ik achteloos door de grote zaal van de schouwburg schreed en links en rechts knikte, handen schudde en met een innemende glimlach wuifde naar een talentvol medestudent die op het balkon zat, zag ik een man met een opengeslagen partituur schuin achter een lege stoel zitten.

Die plaats was voor mij bestemd. Dat kon niet anders, want zoals gewoonlijk liep ik als een van de laatste concertbezoekers de zaal in. Ik was destijds van plan om beroemd te worden en in Nederland bereik je niks door echt iets te kunnen. Je moet je laten zien. Ik had dat toen al door.

Soms kreeg ik wel een vervelende reactie, als ik iemand de hand schudde die ik niet kende, maar in het algemeen reageerde men vriendelijk. Meelevend, zelfs. Zo bood een aardige man mij een kaartje aan met daarop het adres van zijn praktijk.

Maar op dat moment bestierf mijn glimlach op mijn lippen. De man met de partituur kende ik niet als docent en hij was beslist geen student. Instinctief begreep ik hier met óf een idioot, óf een snob van doen te hebben. Idioten was ik wel gewend, maar aan een snob zou ik me kunnen ergeren.

Je geniet niet echt, als vlak achter je een man teleurgesteld zucht, met zijn tong klakt, of zachtjes opmerkt: Nee, dat staat er niet.

Koop dan een programmaboekje, dacht ik geërgerd, terwijl ik zo'n twintig mensen voor mij op liet staan. Dan weet je wat er komt. Dadelijk heeft iedereen last van je.

Voor ik ging zitten, keek ik de man nadrukkelijk en langdurig aan, maar hij keek alleen maar afwezig op, glimlachte vaag en bladerde toen verder. Misschien toch een idioot.

Natuurlijk, dacht ik, het is een recensent! Iemand die schrijft hoe de uitvoering was. Zo'n man doet nuttig werk. Hij verzekert de thuisblijvers dat ze niets gemist hebben. Mocht hij zich per abuis lovend over de voorstelling uiten, dan kun je altijd nog naar de volgende uitvoering. Zo haal je je abonnement op de Burgerbode er wel uit. Je verspilt niet onnodig geld.

Maar moet een recensent daarvoor een partituur meelesen? Waar is hij dan bang voor? Dat de dirigent een stuk overslaat? Als dat gebeurt, is het van tevoren afgesproken. De dirigent heeft er meestal een goede reden voor. Hij wil die avond ook nog iets leuks gaan doen of zo.

Ik keek even achterom. Noten kunnen lezen, dacht ik giftig, is heel knap. En je bent een genie als je een orkestpartituur kunt volgen. Misschien vraag ik hem halverwege wel waar in de partituur we op dat moment zijn aanbeland. Na een allegro, dat zal hem leren.

Had ik al verteld dat die man een vlinderdas droeg? Niet alleen wapperde hij met een partituur, hij probeerde ook nog als een kunstenaar te ogen. Zijn baret lag natuurlijk bij de garderobe.

Op dat moment beseft ik dat de man misschien een componist was. Hij had het nodig om bepaalde klanken te horen. Hij schreef wellicht een soortgelijk werk en de orkestratie wilde niet echt vloten. Dan ga je even bij een collega luisteren. Heel begrijpelijk.

Niettemin besloot ik hem, mocht hij onnodig geluid gaan zitten maken, publiekelijk terecht te wijzen. Dat was ik verplicht aan mijn autobiografie. Ik heb eens luidkeels boe geroepen, terwijl de rest van het publiek applaudisseerde, omdat de uitvoering ronduit slecht was. De kudde gaf zelfs een staande ovatie, maar ik bleef opzettelijk zitten. Helaas zag de dirigent me toen niet meer.

Ik heb niet kunnen achterhalen waarom die man de partituur meelas. Hij maakte geen geluid, dus had ik de keuze tussen een componist en een idioot, maar daar kun je je makkelijk in vergissen. Als recensent schreef hij weinig op. Niets, eigenlijk. Echt goed kon ik hem niet bestuderen, want mijn buurvrouw vroeg na een tijdje of ik me niet steeds wilde omdraaien.

En de man op de beeldbuis? Het bleek niet om een concert te gaan, maar om een nieuwsuitzending. De dirigent vierde een of ander jubileum. Ik geloof dat hij er al dertig jaar niet in slaagde om door een beter orkest te worden aangezocht als kapelmeester. Dat moet gevierd worden.

De man met de partituur kwam niet meer in beeld. Maar ik was er niet rouwig om. Als niemand je hoort, heeft het geen zin om luidkeels te protesteren. Het orkest speelde trouwens een adagio en een adagio hou je makkelijk bij.

Met een zucht toog ik maar weer eens aan de arbeid. Ik moest nog de partituur doorlezen van een ontzettend ingewikkeld polyfoon werk. Kijk, *dat* kunnen niet veel mensen. Maar ik ben wel de laatste om dit publiekelijk te willen doen. Je kennis etaleren, dat doe je niet.